

Sygn. akt V KK 693/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **K. K. (K.)**,
skazanego z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 57a k.k. i art. 64 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 lutego 2022 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę z urzędu skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt XVII Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R.
z dnia 1 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. J. – Kancelaria Adwokacka w P., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na korzyść skazanego jako jego obrońca ustanowiony z urzędu;**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

K. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 1 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K [...], został uznany za winnego tego, że:

I. w dniu 17.09.2020 r. na stacji paliw O. w R., woj. [...], działając publicznie i bez powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, groził pozbawieniem życia N. B. i N. R., przy czym groźby te wzbudziły w nich uzasadnioną obawę spełnienia, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 11.05.2018 r. do 30.04.2020 r. kary 2 lat pozbawienia za umyślne przestępstwo podobne, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w P. z dnia 23.08.2018 r., sygn. akt III K [...], łączącym wyroki:

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 24.02.2014 r., sygn. akt VI K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 10.11.2013 r., na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres czterech lat tytułem próby,

- Sądu Rejonowego w L. z dnia 22.05.2014 r., sygn. akt II K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., popełnione w dniu 06.11.2013 r., na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres pięciu lat tytułem próby,

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 22.02.2017 r. , sygn. akt III K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniu 17.12.2015 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. – wymierzono mu karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 57a § 2 k.k. – nawiązkę na rzecz pokrzywdzonych: N. B. oraz N. R. w kwocie po 500 zł na rzecz każdej z nich;

II. w dniu 06.10.2020 r., w R., woj. [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić pracownika stacji paliw O. w R. M. Z., do niekorzystnego rozporządzenia cudzym mieniem w postaci oferowanej na sprzedaż, nieokreślonej co do marki i wartości butelki wódki, w ten sposób, że kierował wobec niego groźby zamachu na jego zdrowie i życie oraz groźby zamachu na zdrowie i życie członków jego rodziny, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na podjętą wobec niego interwencję funkcjonariuszy KPP w R., co stanowi wypadek mniejszej wagi, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 07.04.2016 r. do 28.06.2016 r. i od 08.07.2017 r. do 10.02.2018 r. kary 10 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne

przestępstwo podobne, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w R. z dnia 24.01.2017 r. sygn. akt II K [...], łączącym wyroki:

- Sądu Rejonowego w T. z dnia 16.04.2014 r. sygn. akt II K [...], za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 10.10.2013 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres czterech lat tytułem próby,

- Sądu Rejonowego w R. z dnia 07.09.2016 r. sygn. akt II K [...], za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i in., popełnione w okresie od 01.03.2016 r. do 22.03.2016 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 190 § 1 k.k. i in., popełnione w dniu 18.03.2016 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz art. 279 § 1 k.k., popełnione w okresie pomiędzy 22 a 23 marca 2016 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzono karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 282 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

III. w dniu 06.10.2020 r., w R., woj. [...], w celu zmuszenia funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w R. sierżanta J. R. oraz starszego posterunkowego B. H. do zaniechania prawnych czynności służbowych polegających na zatrzymaniu go oraz doprowadzeniu do Szpitala [...] w R. celem wykonania badań lekarskich przed umieszczeniem w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, kierował wobec nich groźby bezprawne polegające na groźeniu pozbawieniem życia, pobiciem, spowodowaniem zwolnienia ze służby, a ponadto znieważył ich słowami wulgarnymi podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 11.05.2018 r. do 30.04.2020 r. kary 2 lat pozbawienia za umyślne przestępstwo podobne, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w P. z dnia 23.08.2018 r., sygn. akt III K [...], łączącym wyroki:

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 24.02.2014 r., sygn. akt VI K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 10.11.2013 r., na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres czterech lat tytułem próby,

- Sądu Rejonowego w L. z dnia 22.05.2014 r., sygn. akt II K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., popełnione w dniu 06.11.2013 r., na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres pięciu lat tytułem próby,

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 22.02.2017 r., sygn. akt III K [...], za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniu 17.12.2015 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 224 § 1 k.k. w zw. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 224 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. – wymierzono mu karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

Sąd Rejonowy w R., na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k., wymierzone powyżej jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył oskarżonemu karę łączną 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego, który we wniesionej apelacji podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę i mających wpływ na treść wyroku oraz zarzut rażącej niewspółmierności (surowości) orzeczonych jednostkowych kar pozbawienia wolności, jak i kary łącznej. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o zmianę wyroku przez znaczne złagodzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Osobistą apelację wniósł również oskarżony, podnosząc zarzut obrazy przepisów postępowania, polegającej na bezzasadnym oddaleniu wniosku dowodowego oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Wniósł o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, innemu niż Sąd Rejonowy w R. lub jego zmianę i uniewinnienie.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt XVII Ka [...], zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego, podnosząc następujące zarzuty:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i z art. 7 k.p.k., poprzez uznanie przez Sąd drugiej instancji zarzutu oskarżonego w przedmiocie nieodtworzenia przez Sąd pierwszej instancji nagrań ze stacji benzynowej za niezasadny, w sytuacji, w której sprawa rozpoznawana była na podstawie niepełnego materiału dowodowego. Jak wynika bowiem z treści zarządzenia Sądu Okręgowego w P. z dnia 16 listopada 2021 r., wydanego na skutek wniosków obrońcy o sporządzenie i wydanie kopii wszystkich nośników zabezpieczonych do niniejszego postępowania, w aktach sprawy znajdują się trzy płyty, który to fakt nie był wcześniej znany Sądowi drugiej instancji. Prowadzi to do konkluzji, że wydając zaskarżone orzeczenie Sąd oparł się wyłącznie na pisemnej analizie protokołów oględzin, w sytuacji zabezpieczenia trzech płyt zawierających nagrania z monitoringu, powinien bowiem zostać sporządzony trzeci protokół (w aktach sprawy zaś znajdują się jedynie dwa protokoły, opisujące przebieg zajścia w sposób skrótowy), co jednak się nie stało. K. K. dopuścił się jedynie agresji słownej, swoim zachowaniem nie dając podstaw by przypuszczać, że swe groźby spełni (choćby z uwagi na fakt, iż po ich wygłoszeniu opuścił budynek stacji benzynowej);

2. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 427 § 3a k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu w postaci zasięgnięcia opinii biegłego lekarza psychiatry w sytuacji, gdy ze znajdujących się w aktach sprawy opinii o skazanym jednoznacznie wynika, że w opinii psychiatryczno-sądowej z 2016 r. (której brak jest w aktach przedmiotowej sprawy) stwierdzono u K. K. osobowość dysocjacyjną i zespół zależności alkoholowej (opinia z Zakładu Karnego w C.), sam skazany zaś przyznał, że od lat zmagają się z problemem alkoholowym, a w 2013 r. przebywał na leczeniu odwykowym (opinia z Zakładu Karnego w R.), które to okoliczności wymagają zasięgnięcia wiedzy specjalistycznej i ustalenia, czy w związku z chorobą alkoholową K. K. w chwili popełnienia czynu był w stanie rozpoznać jego znaczenie — czego ani Sąd pierwszej, ani drugiej instancji nie uczynił.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy trafnie przywołał treść art. 394 § 2 k.p.k., zgodnie z którym protokoły i dokumenty podlegające odczytaniu na rozprawie odczytuje się na wniosek strony, która nie miała możliwości zapoznania się z ich treścią albo gdy sąd uzna to za niezbędne. Trafnie przy tym zauważył, że nagrania z monitoringu zostały zabezpieczone na etapie postępowania przygotowawczego i nie było przeszkód, aby oskarżony i jego obrońca się z nimi zapoznali (s. 5 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Nie było więc tak, że to obrońca skazanego doprowadził do ujawnienia jednej z płyt nagrań z monitoringu, skoro wszystkie trzy płyty zalegały w aktach sprawy. Należy też zauważyć, że zgodnie z art. 405 § 2 k.p.k. z chwilą zamknięcia przewodu sądowego ujawnione są bez odczytywania wszystkie protokoły i dokumenty podlegające odczytaniu na rozprawie, które nie zostały odczytane, co czyniło oczywiście chybioną argumentacja obrońcy skazanego w kontekście zarzutu obrazy art. 410 k.p.k., który miał wadliwie rozpoznać Sąd odwoławczy (s. 3 *in fine* kasacji). Lektura aktu oskarżenia nie pozostawia wątpliwości co do tego, że oskarżyciel publiczny w wykazie dowodów do ujawnienia i odczytania na rozprawie wymienił m.in. protokoły oględzin z zapisu kamer wraz z płytami, znajdujące się na k. 137-139 i k. 140-142 (k. 155v), co oznacza że po zamknięciu przewodu sądowego stały się one podstawą materiału dowodowego, na której mógł opierać się Sąd *meriti*, dokonując ustaleń faktycznych (zob. art. 405 § 2 k.p.k. w zw. z § 3 pkt 1 k.p.k.). Jeśli chodzi o rozbieżność pomiędzy liczbą płyt a liczbą protokołów dotyczących tych nagrań, to należy zauważyć, że dwie płyty znajdują się w aktach sprawy w jednej kopercie (k. 140 akt) i z odtworzenia tych płyt sporządzono jeden protokół (k. 141). Trzeba też zauważyć, że część rozważań obrońcy skazanego, zawarta na s. 4 kasacji, w której powołuje on konkretne fragmenty zeznań świadków, stanowi bezpośrednie kwestionowanie oceny dowodów i wyprowadzonych na jej podstawie ustaleń faktycznych, co pozostaje poza ramami postępowania kasacyjnego.

Bezzasadny jest również drugi zarzut, w którym skarżący podnosi obrazę art. 193 k.p.k., wskazując przy tym na art. 427 § 3a k.p.k., którego – z oczywistych względów nie mógł naruszyć Sąd Odwoławczy, skoro przepis ten dotyczy granic środka odwoławczego, a ponadto w niniejszej sprawie w apelacjach oskarżonego i jego obrońcy nie podniesiono zarzut obrazy art. 193 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. i art. 202 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że „obowiązek przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych

powstaje wówczas, gdy w sprawie wystąpiły uzasadnione wątpliwości co do poczytalności oskarżonego (podejrzanego). Jednakże owe wątpliwości, jak wskazuje się dalej w judykaturze, powinny zostać chociaż uprawdopodobnione, co oznacza, że muszą mieć podstawę w konkretnych okolicznościach sprawy, wynikać z tych okoliczności w sposób obiektywny. Nie mogą natomiast stanowić one jedynie subiektywnego przekonania oskarżonego (podejrzanego) lub jego obrońcy, ale muszą zostać powzięte przez organ procesowy” (*postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2021 r., II KK 127/21, LEX nr 3232211; por. wyrok SN z dnia 10 maja 1979 r., I KR 47/79, LEX nr 17152; wyrok SN z dnia 28 stycznia 1998 r., III KKN 363/96, LEX nr 33278*). W kontekście tego zarzutu trzeba zauważyć, że obrońca K. K., na rozprawie apelacyjnej nie składał wniosku dowodowego dotyczącego konieczności zbadania stanu zdrowia psychicznego skazanego *tempore criminis*. Wskazywanie na tę kwestię dopiero w kasacji jest nie tylko spóźnione, ale wskazuje, że nawet w toku postępowania obrona nie widziała potrzeby poczynienia ustaleń faktycznych w kontekście poczytalności skazanego w chwili czynu, skoro w tym zakresie nie podjęto inicjatywy na rozprawie odwoławczej w dniu 2 września 2021 r. Tym bardziej więc nie sposób przyjąć, aby wątpliwości takie miał podjąć Sąd drugiej instancji i z urzędu przeprowadzić dowód z opinii biegłych w trybie art. 202 k.p.k. Fakt występowania u oskarżonego zespołu zależności alkoholowej w żadnym razie nie determinuje uznania, że w sprawie wystąpiły uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności, a już zwłaszcza nie rzutuje na kwestię wyłączenia lub zmniejszenia winy, z uwagi na regulację zawartą w art. 31 § 3 k.k. Wprawdzie jednym z wyjątków od instytucji tzw. zawinionej niepoczytalności jest upojenie patologiczne, jednak sugerowanie wystąpienia tej okoliczności przez obrońcę skazanego pozbawione jest jakichkolwiek podstaw i z pewnością nie może być wyprowadzane z faktu uzależnienia K. K. od alkoholu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, zwalniając skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążając Skarb Państwa. O kosztach pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu orzeczono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 1-3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U.2019.18).

